

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GERARDA HOGANA
přednesené dne 24. září 2020¹

Věc C-398/19

BY
vedlejší účastník:
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Občanství Unie – Vydání státního příslušníka členského státu do třetí země – Vyžádaná osoba získala občanství Unie teprve poté, co středisko svých životních zájmů přeložila do dožádaného členského státu – Ochrana státních příslušníků před vydáním – Povinnosti dožádaného státu a členského státu původu občana Unie – Cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti v trestním řízení“

I. Úvod

1. Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV)² značně zjednodušilo režim předávání podezřelých osob mezi členskými státy. Jak se však jasně ukazuje v projednávané věci, i přesto vznikají určité obtíže v souvislosti s žádostmi o vydání podávanými třetími zeměmi.

2. Ačkoli by bylo namístě se domnívat, že takovéto žádosti ze strany třetích zemí by v zásadě neměly spadat do oblasti působnosti unijního práva, ona specifická otázka, která vyvstává v projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, vychází ze skutečnosti, že většina členských států³ brání vydávání vlastních státních příslušníků do třetích zemí⁴ a naopak v takových případech upřednostňuje

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).

3 – Dvacet jedna členských států Evropské unie připojilo k Evropské úmluvě o vydávání Rady Evropy ze dne 13. prosince 1957 (Rada Evropy – Edice Smluv č. 24) prohlášení, v němž prohlásily, že nebudou vydávat vlastní státní příslušníky, nebo pro tento účel vymezily pojem „občané“ dle Evropské úmluvy o vydávání, někdy s omezeními nebo rozšířeními. Například Dánsko, Finsko a Švédsko tak rozšířily tuto výjimku na státní příslušníky těchto zemí, jakož i na státní příslušníky Norska a Islandu, i na osoby s bydlištěm v některé z těchto zemí. Polsko a Rumunsko zase rozšířily tuto výjimku na osoby, jimž byl v jejich zemích udělen azyl. Prohlášení a výhrady jsou dostupné online na internetové stránce Rady Evropy, https://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/024/declarations?p_auth=nQgww713 (poslední přístup dne 11. září 2020). To svědčí o rozšířenosti výjimky založené na státní příslušnosti. Pokud jde o prohlášení Německa, viz bod 11 tohoto stanoviska.

4 – Dále jen „výjimka založená na státní příslušnosti“. Na tomto místě viz poznámky v Deen-Ryasmány Z. a soudce Blekxtoon R., „The Decline of the Nationality Exception in European Extradition“, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, roč. 13(3), Brill Nijhof, s. 317-364, kde autoři na straně 322 uvádějí, že „historie nevydávání vlastních státních příslušníků v Evropě sahá nejméně do období 18. až 19. století. Následkem převahy systémů kontinentálního práva se výjimka založená na státní příslušnosti stala uznávaným pravidlem, posvěceným ústavněprávními normami, vnitrostátními zákony i dohodami o vydávání. I smlouvy uzavřené se státy *common law* – které proti vydávání svých státních příslušníků nebyly – obvykle ponechaly právo stran nevydávat své vlastní občany nedotčené.“

použití druhé části zásady *aut dedere, aut judicare* (vydat nebo stíhat), tedy „*aut judicare*“⁵. Vzhledem k tomu, že členské státy, které odmítají vydávat vlastní státní příslušníky do třetích zemí, ve svých vnitrostátních právních předpisech rovněž bez výjimky stanoví, že spáchání takovýchto trestných činů jejich občany kdekoli na světě je ve státě, jehož jsou tyto osoby občany, možné stíhat na základě zásady extraterritoriální pravomoci v trestních věcech široce uznávané v mezinárodním právu (pod názvem „zásada aktivní personality“)⁶, je toto omezení vydávání v praxi poněkud méně problematické, než by za jiných okolností mohlo být.

3. A právě v tomto okamžiku se objevují obtíže, které se poprvé vyskytly v souvislosti se skutkovými okolnostmi rozhodnutí Soudního dvora ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin⁷. Co se stane, když občan jednoho členského státu využije práva volného pohybu a přestěhuje se do jiného členského státu, který odmítá vydávat vlastní státní příslušníky do třetích zemí a dovolává se zásady *aut dedere, aut judicare*? Vyplyvá ze zásad zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti (článek 18 SFEU) a práva volného pohybu (článek 21 SFEU), že hostitelský členský stát je rovněž zásadně povinen rozšířit nějakým způsobem pravidlo zakazující vydávání vlastních státních příslušníků i na občany jiných členských států, kteří využili svých práv volného pohybu?

4. Na tyto otázky odpověděl Soudní dvůr – byť s velkými výhradami – v rozsudku ve věci Petruhhin kladně. Soudní dvůr však přitom rovněž připustil, že postavení osoby, kterou by bylo možno v tomto příkladu označit za „osobu vykonávající právo volného pohybu“, nelze bezesbýtku stavět naroveň postavení občana hostitelského členského státu, a to právě z toho důvodu, že vnitrostátní právní předpisy členských států nepředvídají obecně možnost výkonu pravomoci ve vztahu k extraterritoriálním trestným činům spáchaným osobami, které nejsou státními příslušníky daného státu, v zahraničí, přinejmenším ne bez výhrad. Jak Soudní dvůr uvedl:

„[...] je sice nevydání tuzemských státních příslušníků obecně vyrovnáno možností dožádaného členského státu stíhat vlastní příslušníky za závažné trestné činy spáchané mimo jeho území, avšak tento členský stát je zpravidla nepřislušný k rozhodnutí o takových činech, když ani pachatel, ani domnělá oběť trestného činu nemá státní příslušnost uvedeného členského státu“⁸.

Toto dilema je samotnou podstatou právní teorie uplatněné ve věci Petruhhin.

5. Tím se dostávám přímo k projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo) v ní požaduje objasnění povinností vyplývajících ze SFEU pro členský stát, jehož právní úprava zakazuje vydávání vlastních státních příslušníků do třetích zemí pro účely trestních řízení, jde-li o žádosti o vydání občanů jiných členských států, kteří se v současnosti nacházejí na území tohoto členského státu nebo zde pobývají.

6. Soudní dvůr je tak opětovně žádán o objasnění povinností členských států vyplývajících ze zásad popsanych v rozhodnutí ve věci Petruhhin⁹. A právě v tomto, do určité míry novátorském, přístupu Soudního dvora ve věci Petruhhin je možná nutno spatřovat příčinu toho, proč se tomuto rozhodnutí podle všeho nedostalo všeobecného přijetí jednotlivými členskými státy. Byly zmíněny právní a praktické obtíže, které uplatnění tohoto rozhodnutí členskými státy přináší. Než však přistoupím k posouzení kterékoli z těchto otázek, je nutno nejprve specifikovat dotčená právní ustanovení, která jsou v této věci relevantní, a následně provést shrnutí skutkového stavu projednávané věci.

5 – Jak generální advokát Y. Bot uvedl již ve svém stanovisku ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, poznámka pod čarou 25), nejčastěji se v tomto kontextu používá výraz „povinnost stíhat“. Tato povinnost je však ve skutečnosti v podstatě omezena na předložení věci orgánům činným v trestním řízení. Nezahrnuje skutečnou povinnost zahájit trestní stíhání. To, zda bude řízení zahájeno, závisí spíše na důkazech: obecně viz „The obligation to extradite or prosecute (*aut dedere aut judicare*)“, Závěrečná zpráva Komise pro mezinárodní právo z roku 2014, bod 21).

6 – Viz například rozhodnutí Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti ze dne 7. září 1927, věc „Lotus“, Francie v. Turecko, řada A, č. 10.

7 – Rozsudek ze dne 6. září 2016 (C-182/15, EU:C:2016:630) (dále jen „Petruhhin“).

8 – Bod 39 rozsudku ve věci Petruhhin.

9 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

II. Právní rámec

A. Evropská úmluva o vydávání z roku 1957¹⁰

7. Článek 1 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 zní následovně:

„Smluvní strany se zavazují vzájemně si vydávat, v souladu s ustanoveními a podmínkami uvedenými v této Úmluvě, všechny osoby, proti kterým vedou příslušné orgány dožadující strany trestní stíhání pro trestný čin, nebo které jsou vyžadovány těmito orgány k výkonu trestu nebo ochranného opatření.“

8. Článek 6 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 stanoví:

„1. (a) Smluvní strany mají právo odmítnout vydání svých občanů.;

(b) Každá smluvní strana může prohlášením učiněným při podpisu nebo ukládání své ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, v rozsahu, v jakém se jí to týká, a pro účely této Úmluvy vymezit pojem ‚občan‘.;

(c) Občanství bude určováno k době, kdy se přijímá rozhodnutí o vydání. Jestliže však vyžádaná osoba je v období mezi přijetím rozhodnutí o vydání a jeho provedením uznána za občana dožádané strany, může dožádaná strana použít ustanovení obsažené v písmenu (a) tohoto článku.

2 Jestliže dožádaná strana nevydá svého občana, předá na žádost dožadující strany věc svým příslušným orgánům, aby mohly zahájit trestní stíhání, pokud to považují za vhodné. Spisy, informace a doličné věci, které se vztahují k trestnému činu, budou za tím účelem bezplatně předány způsobem uvedeným v odst. 1 článku 12. Dožadující strana bude informována o výsledku své žádosti.“

9. Článek 12 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 (ve znění vloženém druhým dodatkovým protokolem k Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957¹¹) nyní stanoví:

„1. Žádost bude podávána písemně a zasílána ministerstvem spravedlnosti dožadující strany ministerstvu spravedlnosti dožádané strany; zaslání diplomatickou cestou se však nevylučuje. Přímou dohodou mezi dvěma nebo více stranami lze sjednat i jiný postup.^[12]

2 K žádosti bude přiložen:

(a) originál nebo ověřená kopie vykonatelného rozsudku o trestu nebo rozhodnutí o uložení ochranného opatření, nebo příkazu k vzetí do vazby, nebo jiného příkazu, který má stejný účinek a byl vydán v souladu s řízením stanoveným právním řádem dožadující strany;

(b) popis trestných činů, pro které se o vydání žádá; co nejpřesnější uvedení doby a místa jejich spáchání, právní kvalifikace a odkazu na příslušné právní předpisy;

10 – V Německu vstoupila v platnost dne 1. ledna 1977 a na Ukrajině dne 9. června 1998. Evropská úmluva o vydávání z roku 1957 je rovněž v platnosti v Rumunsku, a to od 9. prosince 1997.

11 – Rada Evropy – Edice Smluv č. 98, platný pro Spolkovou republiku Německo od 6. června 1991, pro Rumunsko od 9. prosince 1997 a pro Ukrajinu od 9. června 1998. Čtvrtý dodatkový protokol k Evropské úmluvě o vydávání, Rada Evropy – Edice Smluv č. 212, který obsahuje další změny článku 12 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957, se v projednávané věci nepoužije, neboť nebyl dosud Spolkovou republikou Německo ratifikován, a není tedy ve vztazích mezi Německem a Ukrajinou použitelný.

12 – Dle článku 5 druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vydávání, ze dne 17. března 1978, Rada Evropy – Edice Smluv č. 98.

- (c) kopie příslušných právních předpisů a tam, kde to není možné, prohlášení o právním stavu a co nejpřesnější popis žádané osoby spolu s jakoukoliv další informací, která pomůže zjistit její totožnost a státní občanství.“

10. Článek 17 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957, nadepsaný „Střet žádostí“, stanoví:

„Pokud o vydání žádá současně víc jak jeden stát, ať už pro stejný trestný čin nebo pro různé trestné činy, dožádaná strana rozhodne po přihlédnutí ke všem okolnostem, zejména k relativní závažnosti a místu spáchání trestných činů, dále k datu žádostí, k občanství vyžádané osoby a k možnosti následného vydání do dalšího státu.“

11. Spolková republika Německo učinila v okamžiku uložení ratifikační listiny dne 2. října 1976 v souvislosti s článkem 6 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 následující prohlášení:

„Vydávání německých občanů ze Spolkové republiky Německo do cizí země nedovoluje čl. 16 odst. 2 první věta Základního zákona Spolkové republiky Německo, a musí být proto v každém případě odmítnuto. Pojem ‚občané‘ ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. b) Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 zahrnuje všechny německé občany ve smyslu čl. 116 odst. 1 Základního zákona Spolkové republiky Německo.“

Poté, co vstoupila v platnost německá vnitrostátní právní úprava provádějící rámcové rozhodnutí 2002/584, a po vydání rozhodnutí Bundesverfassungsgericht (spolkový ústavní soud, Německo), které se této záležitosti týkalo, doplnila Spolková republika Německo toto prohlášení s cílem upřednostnit ve vzájemných vztazích mezi Německem a ostatními členskými státy Evropské unie toto rámcové rozhodnutí¹³.

B. Unijní právo

12. Článek 8 rámcového rozhodnutí 2002/584, který upravuje obsah a formu evropského zatýkacího rozkazu, stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz obsahuje v souladu s formulářem uvedeným v příloze tyto údaje:

- a) totožnost a státní příslušnost vyžádané osoby;
- b) název, adresu, číslo telefonu a faxu a e-mailovou adresu vystavujícího justičního orgánu;
- c) údaj o tom, zda existuje vykonatelný rozsudek, zatýkací rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí se stejným účinkem v oblasti působnosti článků 1 a 2;
- d) povahu a právní kvalifikaci trestného činu, zejména s ohledem na článek 2;
- e) popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestném činu;
- f) uložený trest, existuje-li pravomocný rozsudek, nebo stanovené trestní sazby pro daný trestný čin podle práva vystavujícího členského státu;
- g) pokud možno, jiné následky trestného činu.

13 – Prohlášení obsažené ve verbální nótě stálého zastoupení Německa ze dne 8. listopadu 2010, zaregistrované generálním sekretariátem Kanceláře pro smlouvy Rady Evropy dne 9. listopadu 2010.

[...]“

13. První a třetí odstavec článku 16 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaného „Rozhodnutí v případě vícenásobných žádostí“, zní následovně:

„1. Pokud byl na tutéž osobu vydán evropský zatýkací rozkaz dvěma nebo více členskými státy, rozhodne vykonávající justiční orgán o tom, který evropský zatýkací rozkaz bude vykonán, přičemž zváží všechny okolnosti a zejména závažnost a místo spáchání trestných činů, dny vydání evropských zatýkacích rozkazů a zda byl zatýkací rozkaz vydán za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody či ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

[...]

3. Existuje-li současně evropský zatýkací rozkaz a žádost o vydání podaná třetí zemí, rozhodne příslušný orgán vykonávajícího členského státu, zda má přednost evropský zatýkací rozkaz nebo žádost o vydání, přičemž zváží všechny okolnosti, zejména uvedené v odstavci 1 a v použitelné smlouvě.

[...]“

C. Německé právo

14. Článek 16 odst. 2 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Základní zákon Spolkové republiky Německo)¹⁴ ze dne 23. května 1949 stanoví:

„Žádný Němec nesmí být vydán do zahraničí. Zákon může stanovit odchylnou právní úpravu vydání do členského státu Evropské unie nebo k mezinárodnímu soudu, jsou-li přitom zaručeny zásady právního státu.“

15. Ustanovení § 7 Strafgesetzbuch (německý trestní zákoník)¹⁵ stanoví:

„(1) Německé trestní právo se vztahuje na činy, které byly spáchány v cizině proti Němci [...].

(2) Na jiné činy, které byly spáchány v cizině, se německé trestní právo vztahuje v případě, že čin je v místě spáchání činu také trestný nebo místo spáchání činu nepodléhá žádné trestní pravomoci, a pokud pachatel

1. byl v době činu Němec [...] nebo
2. byl v době činu cizinec, byl zadržen v tuzemsku, a ačkoliv by zákon o vydávání na základě druhu předmětného trestného činu jeho vydání umožňoval, vydán nebyl, jelikož v přiměřené lhůtě nebyla podána žádost o vydání nebo byla zamítnuta nebo vydání jako takové nelze provést.“

14 – BGBl. 1949, s. 1, ve znění Gesetz zur Änderung des Grundgesetzes (Artikel 16) [zákon, kterým se mění Základní zákon (článek 16)] ze dne 29. listopadu 2000, BGBl. I 2000, s. 1633.

15 – Ve znění zveřejněném dne 13. listopadu 1998 (BGBl. I, s. 3322), ve znění poslední novelizace článkem 62 zákona ze dne 20. listopadu 2019 (BGBl. I, s. 1626).

III. Skutkový stav v původním řízení a předběžná otázka

16. Vyžádaná osoba v řízení v projednávané věci, BY, je ukrajinský státní příslušník. V roce 2012 se přestěhoval z Ukrajiny do Německa (pro zjednodušení navrhuji označovat Německo jako „hostitelský členský stát“ či „dožádaný stát“). V roce 2014 získal rovněž rumunskou státní příslušnost, a to na základě skutečnosti, že je potomkem bývalých rumunských státních příslušníků žijících v bývalé rumunské Bukovině. Nikdy však neměl středisko svých životních zájmů v Rumunsku (v projednávané věci „domovský členský stát“).

17. Okresní soud v Zastavně (Ukrajina) vydal dne 26. února 2016 příkaz k zatčení BY. BY údajně v letech 2010 a 2011 zpronevěřil finanční prostředky jednoho ukrajinského státního podniku. Dne 15. března 2016 vystavilo ukrajinské Vrchní státní zastupitelství (navrhuji Ukrajinu dále označovat jako „třetí zemi“ nebo „dožadující stát“) formální žádost o vydání, která byla předána Spolkové republice Německo prostřednictvím příslušných ministerstev spravedlnosti v souladu s článkem 5 druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957. Aby nebyla tato skutečnost opominuta, je důležité zdůraznit, že BY samozřejmě požívá presumpce neviny. Toto stanovisko tedy dále vychází z tohoto základu.

18. Po vystavení této žádosti o vydání byl BY dne 26. července 2016 v souladu s ustanovením § 19 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen¹⁶ předběžně zadržen. Dne 28. listopadu 2016 rozhodl Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně) o propuštění BY z vydávací vazby za úhradu kauce a za podmínky, že budou ze strany BY splněny určité podmínky. Po složení kauce byl dne 2. prosince 2016 BY z vydávací vazby propuštěn.

19. S ohledem na rumunskou státní příslušnost BY a s odvoláním na rozsudek Soudního dvora ve věci Petruhhin informovalo Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vrchní státní zastupitelství v Berlíně) dopisem ze dne 9. listopadu 2016, k němuž bylo přiloženo jedno vyhotovení usnesení předkládajícího soudu ze dne 1. srpna 2016, ve kterém bylo nařízeno zadržení BY až do vydání, rumunské Ministerstvo spravedlnosti o žádosti o vydání. Vrchní státní zastupitelství v Berlíně se dotázalo, zda rumunské orgány zamýšlejí trestní stíhání BY převzít.

20. Převzetí trestního stíhání BY bylo nejprve odmítnuto a rumunské Ministerstvo spravedlnosti odpovědělo, že je podle jeho názoru zapotřebí žádosti ukrajinských justičních orgánů. Vrchní státní zastupitelství v Berlíně se následně dotázalo, zda rumunské trestní právo umožňuje vedení trestního stíhání pro skutky kladené BY za vinu, a to i nezávisle na žádosti o převzetí stíhání ze strany ukrajinských justičních orgánů (ve smyslu čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957). Rumunské Ministerstvo spravedlnosti v odpovědi Vrchnímu státnímu zastupitelství v Berlíně sdělilo, že vydání vnitrostátního zatýkácího rozkazu, který je podmínkou pro vydání evropského zatýkácího rozkazu, vyžaduje dostatek důkazů pro to, že vyžádaná osoba dané skutky spáchala. Rumunské Ministerstvo spravedlnosti požádalo Vrchní státní zastupitelství v Berlíně o poskytnutí příslušných podkladů a kopií důkazů z Ukrajiny.

21. Předkládající soud z této výměny korespondence dovozuje, že rumunské právo v zásadě umožňuje stíhání rumunského státního příslušníka pro skutky spáchané ve třetí zemi.

22. Předkládající soud se domnívá, že vydání BY na Ukrajinu, o které žádá Vrchní státní zastupitelství v Berlíně, by podle německého práva v zásadě přípustné bylo. Má však za to, že v příslušném rozhodnutí mu brání rozsudek Soudního dvora ve věci Petruhhin, neboť rumunské justiční orgány o stíhání BY ve vztahu k údajným trestným činům, jež jsou předmětem žádosti o vydání, dosud nerozhodly ani kladně ani záporně. Předkládající soud zaprvé poukazuje na odlišnosti ve skutkovém

16 – Zákon o mezinárodní spolupráci v trestních věcech, ve znění zveřejněném dne 27. června 1994, BGBl. I s. 1537, ve znění pozdějších novelizací (dále jen „IRG“).

stavu projednávané věci, když BY v okamžiku, kdy přesunul středisko svých životních zájmů z Ukrajiny do Spolkové republiky Německo, neměl rumunskou státní příslušnost. Tvrdí však, že když se BY ve Spolkové republice Německo usadil, neučinil tak v rámci výkonu svého práva na volný pohyb vyplývajícího z čl. 21 odst. 1 SFEU.

23. Předkládající soud zadruhé poukazuje na praktické obtíže při uplatňování zásad specifikovaných v rozsudku ve věci Petruhhin. Rumunské justiční orgány požádaly Německo o poskytnutí důkazů proti BY, aby mohly přezkoumat trestné činy, které BY údajně spáchal. Tyto důkazy by jim umožnily rozhodnout o vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu, na jehož základě by mohl být vydán evropský zatýkací rozkaz. Německé orgány však tyto informace nemají. To není nikterak překvapující, neboť Ukrajina založila svou žádost na Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957. Článek 12 odst. 2 této úmluvy neukládá dožadujícímu státu, aby takové dokumenty poskytl, a Ukrajina je tedy neposkytla.

24. Za těchto okolností se předkládající soud táže, zda sám domovský členský stát je povinen vyžádat si od dožadujícího státu spisy, na jejichž základě by mohl rozhodnout o převzetí trestního stíhání. Předkládající soud dále uvádí, že i kdyby německé orgány měly k dispozici dokumenty předložené dožadujícím státem, nebylo by jisté, zda by mohly být automaticky zaslány dožádaným státem domovskému členskému státu daného občana Unie, o jehož vydání bylo požádáno, nebo zda by byl pro tyto účely nezbytný souhlas dožadujícího státu.

25. Pokud však k umožnění přezkumu převzetí stíhání nepostačují domovskému členskému státu základní informace týkající se žádosti o vydání a musí si od dožadujícího státu vyžádat spis, znamenalo by to, že v řízení dojde k významným průtahům. Tyto průtahy by vznikly jak z důvodu komunikace diplomatickou cestou, tak z důvodu nutnosti překladu. Předkládající soud uvádí, že to vyvolává problémy zejména v případě, kdy se vyžádaná osoba nachází ve vazbě.

26. Předkládající soud dále uvádí, že žádost o poskytnutí spisu dožádaným státem by byla nepraktická též z toho důvodu, že dožádaný stát není schopen posoudit, zda je vedení trestního stíhání domovským členským státem podle vnitrostátního práva tohoto státu možné. Tytéž problémy existují, pokud jde o neznalost práva domovského členského státu ze strany hostitelského členského státu, jakož i nevyhnutelné průtahy tím způsobené v případě, že by měl dožádaný členský stát žádat dožadující stát, aby zaslal domovskému členskému státu žádost o převzetí trestního stíhání.

27. Zatřetí, vzhledem k tomu, že německý trestní zákoník předvídá v ustanovení § 7 odst. 2 bodu 2 podpůrnou pravomoc ve vztahu k trestným činům spáchaným v zahraničí, včetně trestných činů spáchaných cizinci, se předkládající soud táže, zda je za účelem dodržení zásady zákazu diskriminace zakotvené v článku 18 SFEU povinen prohlásit vydání za protiprávní. Německé státní zastupitelství by pak muselo stíhání převzít.

28. Takový přístup by podle předkládajícího soudu ohrozil účinné trestní stíhání takovýchto trestných činů. Znamenalo by to, že vydání občana členského státu se stává *prima facie* protiprávním z důvodu možnosti německých orgánů stíhání převzít. To by následně dle německého práva znamenalo v podstatě nemožnost vydání zatýkacího rozkazu, ať již pro účely vydání¹⁷, nebo v rámci trestního stíhání v Německu¹⁸. Tímto způsobené průtahy by mohly obviněnému (opětovně) umožnit, aby se trestnímu stíhání vyhnul.

17 – Ustanovení § 15 IRG ve svém druhém odstavci stanoví, že nelze nařídit vzetí stíhané osoby do vydávací vazby, jeví-li se vydání od samého počátku nepřípustným.

18 – Ustanovení § 112 odst. 1 Strafprozeßordnung (trestní řád) stanoví, že vydání zatýkacího rozkazu vyžaduje „vážné podezření“, které lze potvrdit pouze na základě přezkoumání shromážděných důkazních prostředků. Jak již bylo uvedeno výše, dožádaný stát zpravidla nemá k dispozici spis, aby tak mohl učinit.

29. Za těchto okolností předkládající soud dne 23. května 2019 přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „(1) Platí zásady plynoucí z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) ohledně uplatňování článků 18 a 21 SFEU v případě žádosti třetí země o vydání občana Unie také v případě, že stíhaný přeložil středisko svých životních zájmů do dožádaného členského státu v době, kdy ještě nebyl občanem Unie?
- (2) Je na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) domovský členský stát, který byl uvědomen o žádosti o vydání, povinen požádat dožadující třetí zemi o poskytnutí spisu, aby přezkoumal převzetí stíhání?
- (3) Je členský stát, který byl třetí zemí požádán o vydání občana Unie, na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) povinen odmítnout vydání a sám převzít trestní stíhání, je-li to podle jeho vnitrostátního práva možné?“

30. Vyjádření byla předložena jménem BY, německé vlády, Irska, řecké, lotyšské, maďarské, rakouské, polské a rumunské vlády, jakož i Evropské komise. Samotné jednání se konalo v průběhu pandemie COVID-19 a zástupci BY, německé vlády a Komise se vyjádřili na jednání konaném dne 16. června 2020. Se svolením Soudního dvora bylo Irsku povoleno účastnit se jednání na dálku a vyjádření předložená lotyšskou a polskou vládou byla přečtena v přítomnosti členů Soudního dvora a zástupců přítomných účastníků řízení.

IV. Analýza

A. Úvahy Soudního dvora ve věci Petruhhin

31. Vzhledem k tomu, že uplatnění závěrů učiněných Soudním dvorem ve věci Petruhhin – jak byly Soudním dvorem potvrzeny v pozdějších rozhodnutích, jako jsou rozhodnutí ve věcech Pisciotti¹⁹ a Raugėvicius²⁰ – na skutkový stav projednávané věci je ústředním bodem otázek předkládajícího soudu, je třeba posoudit jak skutkové okolnosti, tak úvahy Soudního dvora v uvedené věci.

32. Ve věci Petruhhin byl žalobcem estonský státní příslušník, který se přestěhoval do Lotyšska. Lotyšské orgány následně obdržely žádost o vydání od nejvyššího státního zastupitelství Ruské federace, v níž bylo uvedeno, že vydání A. Petruhhina je žádáno pro trestný čin nakládání s velkým množstvím omamných látek v organizované skupině. Lotyšské právo však bránilo vydání vlastních státních příslušníků a podstatou argumentace A. Petruhhina bylo, že pokud by se toto právo nevztahovalo i na něj jakožto jiného občana Unie, který vykonal svá práva volného pohybu, představoval by takový postup neoprávněnou diskriminaci ve smyslu článku 18 SFEU.

33. Ve svém stanovisku předneseném dne 10. května 2016 generální advokát Y. Bot souhlasil s tím, že lotyšští státní příslušníci požívají právní ochrany, která se nevztahuje na cizí stání příslušníky²¹. V tomto rozsahu bylo s občany jiných členských států zacházeno pro tyto účely odlišně. Generální advokát Y. Bot měl nicméně za to, že toto rozdílné zacházení je objektivně odůvodněno skutečností, že ačkoli je Lotyšsko nadáno extraterritoriální pravomocí ve vztahu k trestným činům spáchaným

19 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

20 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

21 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

v zahraničí jeho vlastními státními příslušníky, lotyšské právní předpisy *nestanoví* takové právo obecně ve vztahu k cizím státním příslušníkům, jako je A. Petruhhin (který neměl právo trvalého pobytu v Lotyšsku²²)²³. Poté, co dospěl k závěru, že A. Petruhhin „nemůže být v Lotyšsku trestně stíhán pro trestný čin, který měl spáchat v Rusku“, generální advokát Y. Bot uvedl, že:

„[...] s ohledem na cíl směřující k zabránění beztrestnosti osob podezřelých ze spáchání trestného činu ve třetí zemi se tento státní příslušník nenachází ve srovnatelné situaci, jako je situace lotyšských státních příslušníků.

Rozdílné zacházení mezi občany Unie, kteří nejsou lotyšskými státními příslušníky a pobývají v Lotyšsku, a lotyšskými státními příslušníky tudíž není diskriminací zakázanou článkem 18 prvním pododstavcem SFEU, neboť je odůvodněno cílem boje proti beztrestnosti osob podezřelých ze spáchání trestného činu ve třetí zemi.“²⁴

34. Soudní dvůr se nicméně s tímto argumentem obsaženým ve stanovisku generálního advokáta Y. Bota neztotožnil, což je záležitost, ke které se zakrátko vrátím. Soudní dvůr naopak rozhodl, že pokud vnitrostátní právo členského státu brání vydávání jeho vlastních státních příslušníků, pak zásada rovného zacházení zakotvená v článku 18 SFEU vyžaduje, aby se toto pravidlo nevydávání vztahovalo i na cizí státní příslušníky. Pokud by tomu tak nebylo, došlo by navíc k omezení svobody pohybu ve smyslu článku 21 SFEU²⁵.

35. Soudní dvůr dále uvedl, že takové omezení svobody pohybu osob může být odůvodněno pouze tehdy, když se zakládá na objektivních hlediscích a je přiměřeně legitimně sledovanému cíli. Uvedl, že zatímco státy, které nevydávají své vlastní občany, jsou obvykle schopny trestní stíhání těchto občanů převzít, toto pravidlo obecně neplatí v případě občanů třetích zemí. Existovala tedy obava z rizika, že údajný trestný čin by mohl zůstat nepotrestán. Zajištění toho, že toto nebezpečí bude zmírněno, má v unijním právu legitimní charakter²⁶.

36. S ohledem na tyto obtíže Soudní dvůr následně navrhl opatření, které by podle jeho názoru splnilo požadované kritérium přiměřenosti. Toto opatření vycházelo ze zásady loajální spolupráce uvedené v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU. Soudní dvůr konstatoval, že při neexistenci pravidel unijního práva upravujících vydávání jsou členské státy povinny použít všechny mechanismy spolupráce a vzájemné pomoci z trestní oblasti podle unijního práva²⁷. Soudní dvůr judikoval, že:

„[...] články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, do něhož se přemístil občan Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, obdrží žádost o vydání od třetí země, se kterou prvně uvedený členský stát uzavřel dohodu o vydávání, je povinen informovat členský stát, jehož je uvedený občan státním příslušníkem, a případně mu na jeho žádost předat tohoto občana v souladu s ustanoveními [rámcového rozhodnutí 2002/584], pokud je tento členský stát podle svých vnitrostátních právních předpisů příslušný ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo jeho území²⁸“.

22 – Skutečnost, že je daná osoba držitelem povolení k trvalému pobytu v Lotyšsku, představuje další důvod extraterritoriální pravomoci dle lotyšského trestního práva, viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 65).

23 – Viz body 49 až 70 stanoviska generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

24 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, body 68 a 69).

25 – Bod 33 rozsudku ve věci Petruhhin.

26 – Bod 37 rozsudku ve věci Petruhhin. Viz též rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Piscioti (C-191/16, EU:C:2018:222, body 46 a 47, jakož i citovaná judikatura).

27 – Body 42 a 47 rozsudku ve věci Petruhhin.

28 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

B. Evropská úmluva o vydávání z roku 1957

37. Zakrátko se vrátím k rozsudku ve věci Petruhhin a jeho důsledkům pro projednávanou věc. V tomto okamžiku je však nezbytné vyjádřit se podrobněji k Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957. Jak uvádí Komise ve svém vyjádření, mezi Unii a Ukrajinou neexistuje žádná mezinárodní dohoda o vydávání. Za takových okolností spadají pravidla upravující vydávání do pravomoci členských států. V projednávané věci je z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zřejmé, že mezinárodní dohodou, podle které Ukrajina vydání požaduje, je Evropská úmluva o vydávání z roku 1957. Tato úmluva je dohodou Rady Evropy, jejímiž smluvními stranami jsou Německo, Ukrajina i Rumunsko. Než pokročím dále, navrhuji provést posouzení toho, jaký dopad by mělo použití zásad vyjádřených v rozsudku Petruhhin²⁹ na uplatnění této úmluvy.

38. Článek 1 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 obsahuje povinnost vydávat za podmínky, že je vyžádaná osoba obviněna z trestného činu podléhajícího vydání. Není patrné pochyb o tom, že trestný čin, z něhož je BY obviněn, splňuje kritéria stanovená v článku 2 uvedené úmluvy pro „trestný čin podléhající vydání“. Dotčená úmluva obsahuje několik výjimek, kdy vydání může být nebo bude odmítnuto (například v případě politických trestných činů dle jejího článku 3 nebo v případech, kdy byl trestný čin spáchán na území dožádaného státu podle jejího článku 7), přičemž tyto výjimky zjevně nejsou v projednávané věci relevantní. Článek 6 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 smluvní straně rovněž přiznává právo odmítnout vydání vlastních státních příslušníků. Ani tato situace v projednávané věci zjevně nenastala, neboť BY má sice rumunskou i ukrajinskou státní příslušnost, není ale občanem Německa.

39. Vystává tedy otázka, zda a jak může dožádaný stát splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 18 a čl. 21 odst. 1 SFEU (mezi něž patří povinnost předat vyžádanou osobu domovskému členskému státu v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí 2002/584)³⁰, a zároveň splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z úmluvy, pokud domovský členský stát vydá evropský zatýkací rozkaz.

40. Právě z tohoto důvodu Spolková republika Německo odkázala na článek 17 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 týkající se střetu žádostí, jakož i na čl. 16 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, který upravuje střety mezi evropským zatýkacím rozkazem a žádostí o vydání podanou třetí zemí. Obě ustanovení sice upravují střet žádostí, v žádném případě však nedávají zjevnou přednost žádosti domovského členského státu. Avšak vzhledem k tomu, že Evropská úmluva o vydávání z roku 1957 je mezinárodní úmluvou, jejíž smluvní stranou Unie není, nemůže být na rozdíl od rámcového rozhodnutí 2002/584 předmětem výkladu ze strany Soudního dvora. Je však užitečné na ustanovení úmluvy odkázat, neboť z nich dotčená ukrajinská žádost o vydání vychází.

41. S ohledem na skutečnost, že prohlášení obsažené ve verbální nótě stálého zastoupení Německa ze dne 8. listopadu 2010, zaregistrované generálním sekretariátem Kanceláře pro smlouvy Rady Evropy dne 9. listopadu 2010, které se týká Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957, se vztahuje pouze na vztahy s ostatními členskými státy, je na Německo a jeho vztahy s Ukrajinou i nadále použitelný článek 17 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957. Jakýkoli výklad čl. 16 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 Soudním dvorem by tedy nevyřešil problém týkající se článku 17 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957. Navrhují vrátit se k této otázce později.

29 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

30 – Z toho plyne, že soudy domovského členského státu mají dle svého vnitrostátního práva pravomoc stíhat tuto osobu za trestné činy spáchané mimo území tohoto státu.

C. Několik úvodních poznámek: bylo ve věci Petruhhin rozhodnuto správně?

42. Třemi položenými předběžnými otázkami se budu zabývat zakrátko, nicméně se domnívám, že nejprve je nezbytné vypořádat se s tím, zda bylo ve věci Petruhhin rozhodnuto správně, i když, jak se potvrdilo na jednání, k odchýlení se od tohoto rozhodnutí vyzývá v současnosti Soudní dvůr pouze Irsko. Můj názor je však takový, že analýza problému týkajícího se článku 18 SFEU provedená generálním advokátem Y. Botem byla zcela správná. Jak uvedl, pravidlo, které brání vydávání vlastních státních příslušníků, je úzce spjato s pojmem svrchovanosti států nad vlastními státními příslušníky a tomu odpovídající povinností státu své státní příslušníky chránit „před uplatněním cizího trestněprávního systému, jehož postupy a jazyk neznají a v jehož rámci se stěžít mohou hájit“³¹.

43. Je sice možné, že pravidlo nevydávání vlastních státních příslušníků odráží tradiční pocit nedůvěry vůči cizím právním řádům a má původ v méně globalizovaném světě, ale to není to hlavní. Skutečným smyslem praxe státu ve vztahu k zásadě *aut dedere, aut judicare* bylo, že stát, jehož státním příslušníkem vyžádaná osoba byla, měl možnost tuto osobu stíhat dle své vlastní právní úpravy za trestné činy spáchané v zahraničí. Touto extrateritoriální pravomocí byl nadán na základě výkonu své svrchovanosti nad vlastními státními příslušníky. Je pravda – jak dobře ilustruje i klasické rozhodnutí Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti ve věci Lotus³² –, že existují určité okolnosti, za kterých může stát vykonávat svou pravomoc i ve vztahu k trestným činům spáchaným v zahraničí osobami, které nejsou jeho státními příslušníky. Platí však, že v případě neexistence zvláštních mezinárodních dohod přiznávajících ve vztahu k určitým trestným činům univerzální pravomoc je tato pravomoc obecně omezena na zvláštní okolnosti, kdy události, skutky a osoby, na které se daný akt s extrateritoriálním účinkem vztahuje, mají určitý vliv na mír, pořádek a řádnou správu dotčeného státu, nebo přinejmenším na zájmy některého státního příslušníka tohoto státu, takže existuje *skutečná vazba* mezi výkonem extrateritoriální pravomoci ve vztahu k cizím státním příslušníkům a státem, který tuto pravomoc vykonává³³.

31 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 51).

32 – Rozhodnutí Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti ze dne 7. září 1927, věc „Lotus“, Francie v. Turecko, řada A, č. 10.

33 – Viz O'Connell, D., *International Law*, 2. vyd., sv. 2, Stevens, 1979, s. 602; Crawford, J., *Brownlie's Principles of Public International Law*, 8. vyd., Oxford University Press, 2012 s. 457; Ipsen, K., *Völkerrecht*, 6. vyd., body 71 až 74; viz též Combacau, J. a Sur, S., *Droit international public*, 13. vyd., s. 390, kde autoři uvádějí, že výkon extrateritoriální normativní pravomoci, kdy neexistuje žádná teritoriální vazba ani vazba založená na státní příslušnosti, je do značné míry podpůrný a omezený na velmi malé množství případů. Uplatnění této normativní zásady stanovení pravomoci dobře ilustruje čl. 4 odst. 3 lotyšského trestního zákoníku, který byl relevantní ve věci Petruhhin a který umožňoval stíhání cizích státních příslušníků za „závažné nebo zvláště závažné trestné činy“ spáchané mimo území Lotyšska, které jsou namířeny „proti zájmům Lotyšské republiky nebo jejím obyvatelům“: viz bod 67 stanoviska generálního advokáta Y. Bota ve věci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

44. Ačkoli byly odůvodnění a úvahy vyjádřené v rozhodnutí Stálého dvoru mezinárodní spravedlnosti ve věci *Lotus*³⁴ v průběhu posledních přibližně 90 let následujících po vydání prvního rozhodnutí v této věci podrobeny rozsáhlé analýze, přičemž o omezeních, resp. i relevanci tohoto rozsudku v moderních podmínkách jsou vedeny určité diskuse³⁵, dle mého názoru lze jako naprosto dokonalé hodnotit následující vyjádření ke stavu současného mezinárodního práva a praxe obsažené v separátním vótu předsedy soudu Guillaumea v rozhodnutí ve věci *Arrest Warrant* vydaném Mezinárodním soudním dvorem:

„Státy vykonávají svou pravomoc v trestních věcech především na svém vlastním území. Podle klasického mezinárodního práva jsou obvykle nadány pravomocí ve vztahu k trestnému činu spáchanému v zahraničí pouze v případě, že pachatel, nebo alespoň oběť, jsou státními příslušníky daného státu, nebo pokud dotčený trestný čin ohrožuje vnitřní nebo vnější bezpečnost tohoto státu. Státy mohou rovněž vykonávat pravomoc v případech pirátství a v případě podpurné univerzální pravomoci zakotvené v nejrůznějších úmluvách, pokud se pachatel nachází na jejich území. Mimo rámec těchto případů však mezinárodní právo univerzální pravomoc neuznává [...]“³⁶.

45. Tato pasáž se odráží i v části odůvodnění rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Petruhhin*, v němž Soudní dvůr zejména připustil, že členský stát „je zpravidla nepřislušný k rozhodnutí“ o činech, které představují závažné trestné činy „spáchané mimo jeho území“, když „ani pachatel, ani domnělá oběť trestného činu nemá státní příslušnost uvedeného členského státu“³⁷.

46. To vše je dostatečným důkazem toho, že skutečně existuje podstatný rozdíl mezi situací občana státu, který nevydává vlastní státní příslušníky, na straně jedné a cizími státními příslušníky na straně druhé, pokud jde o extrateritoriální použití trestního práva tohoto státu. Jak uvedl generální advokát Y. Bot ve věci *Petruhhin*³⁸, za těchto okolností existuje v případě cizích státních příslušníků riziko beztrestnosti, které v prvně uvedené situaci nenastává.

47. I když si dotčený stát může zvolit variantu stíhání vlastních státních příslušníků za údajné trestné činy spáchané v zahraničí, jiná situace obvykle nastává v případě údajných trestných činů spáchaných v zahraničí cizími státními příslušníky. Rozsah extrateritoriální pravomoci státu v posledně uvedeném případě sice může být diskutabilní, není však sporu o tom, že mezinárodní právo a praxe stanoví určité meze způsobilosti státu přijímat právní předpisy s extrateritoriálním účinkem ve vztahu k trestným činům spáchaným cizími státními příslušníky mimo jeho vlastní území, které se liší od mezí použitelných v případě jeho vlastních státních příslušníků. Skutkové okolnosti ve věci *Petruhhin* těmto závěrům svým způsobem nasvědčují, neboť podle lotyšského práva estonský státní příslušník, který neměl právo trvalého pobytu v Lotyšsku, nemohl být v Lotyšsku stíhán za údajnou účast na nakládání s omamnými látkami na území Ruské federace³⁹.

48. To vše dokazuje, že situace vlastních státních příslušníků členského státu na straně jedné a situace jiných občanů Unie na straně druhé nejsou pro účely pravidla, dle kterého hostitelský členský stát odmítá vydávat vlastní státní příslušníky, srovnatelné. Ve světle tohoto zásadního rozdílu docházím k závěru, že pokud jde o uplatnění výjimky založené na státní příslušnosti, tak ve skutečnosti nedošlo – ani nedochází – k žádné diskriminaci ve smyslu článku 18 SFEU z důvodu rozdílných pravidel upravujících výkon extrateritoriální pravomoci ve vztahu k trestným činům spáchaným v zahraničí v závislosti na tom, zda je dotčená osoba občanem tohoto členského státu nebo nikoli. Opakuji tudíž,

34 – Rozhodnutí Stálého dvoru mezinárodní spravedlnosti ze dne 7. září 1927, věc „*Lotus*“, Francie v. Turecko, řada A, č. 10.

35 – Viz např. Ryngaert, C., *Jurisdiction in International Law*, 2. vyd., Oxford University Press, 2015, na s. 30–48; Beaulac, „*The Lotus Case in Context*“ v Allen, S., a další, *Oxford Handbook of Jurisdiction in International Law*, Oxford University Press, 2019, s. 40–58.

36 – Rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora ze dne 14. února 2002, *Arrest Warrant*, ze dne 11. dubna 2000 (Demokratická republika Kongo v. Belgie) [2002] CIJ Reports 2002, bod 16 separátního vóta předsedy soudu Guillaumea.

37 – V tomto smyslu viz bod 39 rozsudku ve věci *Petruhhin*.

38 – Body 68 a 69 stanoviska (C-182/15, EU:C:2016:330).

39 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 68).

že za takovýchto okolností existuje riziko beztrestnosti ve druhém z uvedených případů, přičemž v prvním případě toto riziko neexistuje. A to je právě onen zásadní rozdíl mezi oběma situacemi, což znamená, že tato rozdílná pravidla upravující vydávání v závislosti na státní příslušnosti vyžádané osoby nepředstavují, podle mého názoru, diskriminaci ve smyslu článku 18 SFEU.

49. Rozhodnutí ve věci Petruhhin je zajisté poměrně novým rozhodnutím velkého senátu Soudního dvora. Nicméně i v průběhu této poměrně krátké doby jeho existence vedlo toto rozhodnutí ke vzniku řady stále složitějších situací, z nichž všechny svým způsobem prokázaly, jak je uplatňování zásad vyjádřených v rozhodnutí ve věci Petruhhin⁴⁰ ve skutečnosti v praxi obtížné.

50. Tuto skutečnost dobře ilustruje rozhodnutí Soudního dvora ve věci Raugevicius⁴¹, v níž Ruská federace žádala Finsko o vydání litevského občana, který měl rovněž ruskou státní příslušnost, za účelem výkonu trestu odnětí svobody uloženého ruským soudem. I když finské právo zakazovalo vydávání vlastních státních příslušníků do třetích zemí, obsahovalo právní úpravu mechanismu, který umožňoval, aby si finští státní příslušníci nebo „cizí státní příslušník s trvalým pobytem ve Finsku“ odpykali trest uložený ve třetí zemi na jeho vlastním území. Následně vyvstala otázka, zda lze za těchto okolností použít zásady vyjádřené v rozhodnutí ve věci Petruhhin.

51. Ve svém stanovisku⁴² generální advokát Y. Bot upozornil na případné obtíže. Litevské soudní orgány nebylo možno žádat o poskytnutí možnosti vydat evropský zatýkácí rozkaz pro účely nového trestního stíhání, neboť by to bylo v rozporu se zásadou *ne bis in idem*⁴³. Generální advokát Y. Bot následně podotkl:

„Podle mého názoru rovněž není možné uměle vytvořit mechanismus, který by litevským soudním orgánům umožnil vydat evropský zatýkácí rozkaz pro účely výkonu trestu na litevském území. Kromě právní překážky představované skutečností, že trest, který má být vykonán, byl uložen soudem třetí země, poukazují na to, že v takovém případě by byly finské orgány oprávněny uplatňovat důvody, pro které je možné odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu uvedené v čl. 4 bodu 6 rámcového rozhodnutí 2002/584, podle kterého může vykonávající justiční orgán odmítnout vykonat takový rozkaz vydaný za účelem výkonu trestu odnětí svobody, pokud se vyžádaná osoba ‚zdržuje ve vykonávajícím členském státě, je jeho státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště‘ a tento stát se zaváže, že provede výkon tohoto trestu v souladu se svým vnitrostátním právem⁴⁴“.

52. Soudní dvůr byl však jiného názoru. Uvedl, že výjimka založená na finské státní příslušnosti je *prima facie* diskriminační ve smyslu článku 18 SFEU, a dále rozhodl, že při použití zásad vyjádřených v rozhodnutí ve věci Petruhhin⁴⁵ může být takové pravidlo odůvodněno „pouze tehdy, když se zakládá na objektivních hlediscích a je přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem“⁴⁶.

40 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

41 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

42 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616).

43 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616, bod 55).

44 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616, bod 56).

45 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

46 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 31).

53. Soudní dvůr následně přikročil k zodpovězení otázky, zda se zásady vyjádřené v rozhodnutí ve věci Petruhhin uplatní v souvislosti se žádostí o vydání podanou třetí zemí a týkající se výkonu trestu. Připustil, že zahájení nového stíhání proti osobě, která již byla stíhána a odsouzena v dožadujícím státě, by mohlo být v rozporu se zásadou *ne bis in idem*. Soudní dvůr následně pokračoval:

„Je [...] třeba konstatovat, že zásada *ne bis in idem* zaručená vnitrostátním právem může sice představovat překážku tomu, aby členský stát stíhal osoby, vůči kterým směřuje žádost o vydání pro účely výkonu trestu, avšak nic to nemění na tom, že pro zabránění tomu, aby takové osoby zůstaly nepotrestány, existují ve vnitrostátním nebo mezinárodním právu mechanismy umožňující těmto osobám odpykat si trest zejména ve státě, jehož jsou příslušníky, a tím zvýšit jejich šance na resocializaci po odpykání trestu⁴⁷.“

54. Soudní dvůr následně odkázal na Úmluvu o předávání odsouzených osob ze dne 21. března 1983⁴⁸, jejímiž smluvními stranami jsou všechny členské státy i Ruská federace. Úmluva o předávání odsouzených osob umožňuje za určitých okolností předávání osob, které si odpykávají trest v zahraničních věznicích, aby jim uložený trest vykonaly ve vězeňských zařízeních v domovském členském státě.

55. Soudní dvůr poté konstatoval, že Finsko umožňuje, aby z této úmluvy měli prospěch jak jeho vlastní státní příslušníci, tak cizí státní příslušníci s trvalým pobytem ve Finsku. Bylo tedy možné, aby mohl být D. Raugėvicius považován za osobu s trvalým pobytem ve Finsku, a mohl tudíž vykonat zbytek svého trestu ve Finsku, za předpokladu, že by s tím souhlasil on i Ruská federace.

56. Soudní dvůr dospěl následně k tomuto závěru:

„Články 18 a 21 SFEU [...] vyžadují, aby se na státní příslušníky jiných členských států, kteří mají ve Finsku trvalý pobyt a ve vztahu ke kterým podala třetí země žádost o vydání pro účely výkonu trestu odnětí svobody, vztahovalo pravidlo zakazující vydávání finských státních příslušníků a aby si mohli za stejných podmínek jako finští státní příslušníci odpykat trest na finském území. Naproti tomu, pokud takového občana, jako je D. Raugėvicius, nelze považovat za osobu s trvalým pobytem v dožádaném členském státě, je otázka jeho vydání upravena vnitrostátním právem nebo příslušným mezinárodním právem⁴⁹.“

57. Je sice pravda, že rozhodnutí ve věci Raugėvicius⁵⁰ se týkalo mírně odlišné situace, kdy bylo vydání žádáno za účelem výkonu trestu, nicméně svým způsobem toto rozhodnutí poukazuje na meze rozhodnutí ve věci Petruhhin, a to právě proto, že obecně *existují* v oblasti vydávání rozdíly mezi situací státních příslušníků domovského členského státu na jedné straně a situací státních příslušníků jiných členských států na straně druhé.

58. Ve výsledku vedlo rozhodnutí ve věci Raugėvicius⁵¹ k tomu, že Soudní dvůr připustil, že pokud by finské právo nestavělo na roveň postavení vyžádané osoby situaci jeho vlastních občanů⁵², takže by se na ní mohla vztahovat Úmluva o předávání odsouzených osob, nebylo by možné použít na skutkové okolnosti této věci rozhodnutí ve věci Petruhhin.

47 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugėvicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 36).

48 – Rada Evropy – Edice Smluv č. 112 (dále jen „Úmluva o předávání odsouzených osob“).

49 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugėvicius (C-247/17, EU:C:2018:898, body 47 a 48).

50 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugėvicius (C-247/17, EU:C:2018:898).

51 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

52 – Tedy na základě zjištění (pokud by takové zjištění bylo učiněno), že D. Raugėvicius byl dlouhodobě pobývajícím rezidentem ve Finsku, a měl tedy nárok na to, aby s ním bylo zacházeno tak, jako kdyby byl finským občanem.

59. Kromě toho se obávám, že rozhodnutí ve věci Petruhhin může činit praktické obtíže především proto, že předpisy i praxe týkající se předávání a vydávání – ať již se jedná o úpravu této problematiky v rámcovém rozhodnutí 2002/584, nebo v Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957 – nemusí být dobře přizpůsobeny žádostem hostitelského členského státu zaslaným státnímu zastupitelství domovského členského státu, pokud jde o stíhání státního příslušníka domovského členského státu za trestné činy spáchané ve třetí zemi, resp. žádostem zaslaným buď domovským členským státem, nebo hostitelským členským státem třetí zemi, v níž ke spáchání daného trestného činu došlo.

60. Některých z těchto praktických problémů vyvolaných rozhodnutím ve věci Petruhhin se dotkl i předkládající soud a tyto problémy byly rovněž zmíněny zástupci jednotlivých členských států v průběhu jednání. Všechny tyto praktické problémy vyvolávají otázky týkající se případné trestněprávní beztrestnosti. Například je možno se ptát, jak dlouho musí hostitelský členský stát čekat, než je domovským členským státem vydáno rozhodnutí? Zběžně je možno poznamenat, že takové průtahy by mohly být obzvláště problematické, pokud by vyžádaná osoba byla v hostitelském členském státě držena ve vazbě. Tento stát by možná nebyl ochoten prodlužovat dobu pobytu vyžádané osoby ve vazbě, zatímco by čekal na výsledek řízení o žádosti adresované tomuto domovskému členskému státu, současně ale jakékoli rozhodnutí o dočasném propuštění této osoby by rovněž mohlo být problematické, zejména pokud by ve vztahu k této osobě existovala obava, že uprchne.

61. V tomto kontextu existuje faktická shoda mezi všemi členskými státy, které jsou zúčastněnými projednávané věci, na tom, že domovský členský stát nemá dostatečné informace k tomu, aby vydal evropský zatýkácí rozkaz, pokud se na něj obrátí hostitelský členský stát s informací, že třetí země požaduje vydání jednoho z jeho občanů nacházejících se v hostitelském členském státě, a aby rozhodl o tom, zda se chce domáhat předání svého státního příslušníka za účelem převzetí trestního stíhání.

62. Mezi všemi členskými státy existuje rovněž faktická shoda na tom, že neplatí žádná konkrétní lhůta, kterou by bylo možno použít ve všech případech, kdy může hostitelský členský stát očekávat odpověď domovského členského státu na otázku, zda hodlá vydat evropský zatýkácí rozkaz, či dokonce do kdy je povinen takový evropský zatýkácí rozkaz vydat, pokud tak hodlá učinit. Ačkoli se nejedná o otázku položenou předkládajícím soudem, byla problematika takovýchto lhůt zmíněna v dotazech položených účastníkům řízení pro účely jednání ve věci a byla rovněž předmětem písemné odpovědi Komise na otázku Soudního dvora směřující k objasnění uplatňování zásad vyjádřených v rozhodnutí ve věci Petruhhin⁵³ v praxi členských států. Je tedy patrně možno konstatovat, že existuje obecná shoda členských států (včetně těch, které byly přítomny na jednání, jakož i dle dokumentů poskytnutých Komisí, jejichž účelem bylo posoudit uplatňování rozhodnutí ve věci Petruhhin v praxi) na tom, že domovský členský stát by měl vydat rozhodnutí o tom, zda bude vydán evropský zatýkácí rozkaz, co nejdříve, ale že lhůta k vydání tohoto rozhodnutí bude záviset na konkrétních okolnostech dané věci. Jedním z rozhodujících faktorů je okolnost, zda je dotčená osoba držena ve vazbě za účelem vydání.

63. Z odpovědí, které si Komise od členských států vyžádala, nicméně plyne⁵⁴, že se stanovené lhůty budou pohybovat v rozmezí 10 až 45 dnů, přičemž delší lhůty jsou přiznávány pouze několika málo státy nebo ve výjimečných případech⁵⁵. Pouze několik členských států nestanoví žádné lhůty. To však bude mít za následek značnou míru nejistoty.

53 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

54 – Komise zdůrazňuje, že tato vyjádření byla vyžádána narychlo a pouze na úrovni pracovních útvarů, což znamená, že členské státy mohou kdykoli svou odpověď doplnit nebo upřesnit.

55 – Delší lhůty budou méně problematické, pokud se vyžádaná osoba již nachází ve vazbě pro jiný trestný čin, než je trestný čin, pro který je žádáno její vydání.

64. Je obtížné ubránit se dojmu, že jakékoli případně stanovené lhůty budou obecně příliš krátké na to, aby se domovský členský stát nebo hostitelský členský stát obrátily na dožadující stát prostřednictvím žádosti o právní pomoc, obdržely odpověď a přeložily a posoudily spis, který může obsahovat i stovky stran. Časový prostor je extrémně omezený a velmi často bude zajisté příliš krátký, a to i v případě existence smluv o právní pomoci. Ve všech případech, kdy tomu tak není a je třeba postupovat diplomatickou cestu, může být pro domovský členský stát v podstatě nemožné vydat evropský zatýkácí rozkaz v takto vymezeném časovém rámci. Na jednání zástupce Komise zdůraznil, že jiná situace by mohla nastat pouze ve výjimečném případě, kdy by domovský členský stát již souběžně zahájil vyšetřování dotčené osoby.

65. A objevují se i další problémy. Je hostitelský členský stát oprávněn předat domovskému členskému státu dokumenty, které mu zaslala třetí země, bez omezení, nebo je k tomu zapotřebí souhlasu této třetí země? A pokud by v projednávané věci Rumunsko souhlasilo s převzetím trestního stíhání a byl by za tímto účelem vydán evropský zatýkácí rozkaz, vyvstala by přinejmenším otázka, zda – za podmínek článku 17 úmluvy – Spolková republika Německo v tomto případě splnila své povinnosti dle článku 1 úmluvy, neboť by to nutně znamenalo odmítnutí vydání podezřelého na Ukrajinu z důvodů, které nebyly dříve uvedeny v jednotlivých prohlášeních předložených Německem pro účely článku 6 úmluvy⁵⁶. Jde rovněž o to, co se má stát v případě, kdy si vyžádaná osoba nepřeje, aby bylo její trestní stíhání jejím domovským členským státem převzato.

66. Praxe a zkušenosti tedy ukázaly, že situace vlastních státních příslušníků a cizích státních příslušníků nejsou ve skutečnosti srovnatelné pro účely použití zásad rovnosti dle článku 18 SFEU. Tyto praktické problémy spjaté s případnou trestněprávní beztrestností dále zhoršuje neexistence odpovídající legislativní struktury Unie. Dovolují si proto Soudnímu dvoru navrhnout, aby se ze všech výše uvedených důvodů od rozhodnutí ve věci Petruhhin odchýlil.

67. Avšak pro případ, že se Soudní dvůr s touto analýzou neztotožní, přistoupím nyní i navzdory shora uvedenému k zodpovězení oněch tří předběžných otázek položených předkládajícím soudem. Budu přitom pro tyto účely předpokládat, že (na rozdíl od mého vlastního názoru) bylo ve věci Petruhhin rozhodnuto správně.

D. K první otázce

68. První předběžnou otázkou se předkládající soud táže, zda výše popsané zásady ohledně uplatňování článků 18 a 21 SFEU platí i v případě, že dotčená osoba získala občanství Unie až poté, co začala bydlet v členském státě odlišném od domovského členského státu této osoby. Vzhledem k tomu, že argumentace Soudního dvora ve věci Petruhhin je zjevně založena na skutečnosti, že se jedná o omezení volného pohybu občana Unie ve smyslu článku 21 SFEU, vyvstává otázka, zda je článek 21 SFEU v projednávané věci dotčen.

69. Irsko tvrdí, že jiná unijní práva spojená s výkonem práva volného pohybu se uplatní v případě, že osoba, která se těchto práv domáhá, zaprvé vykonává právo volného pohybu a zadruhé tak činí v *okamžiku*, kdy je občanem. Je nesporné, že BY nebyl v okamžiku, kdy začal bydlet v Německu, občanem Unie. Irsko tak tvrdí, že právě z tohoto důvodu BY nevykonával žádné unijní právo volného pohybu, když pouze pobýval v Německu.

70. Jak uvádí Komise ve svém vyjádření, mezi Unií a Ukrajinou nebyla uzavřena žádná mezinárodní dohoda o vydávání. Za těchto okolností spadají pravidla upravující vydávání do pravomoci členských států. V projednávané věci z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že mezinárodní dohodou, na základě které Ukrajina o vydání žádá, je Evropská úmluva o vydávání z roku 1957, jejímiž

56 – Ačkoli se nejedná o rozhodující faktor, a to z důvodu přednosti unijního práva před mezinárodními smlouvami, jejichž smluvní stranou sama Unie není. Viz též níže, bod 107 tohoto stanoviska.

smluvními stranami jsou Německo, Ukrajina i Rumunsko. Povinnosti vyplývající z této úmluvy byly ratifikovány do vnitrostátního práva. Taková vnitrostátní pravidla musí samozřejmě v situacích, na které se vztahuje unijní právo, toto právo respektovat⁵⁷. Přestože trestněprávní předpisy a pravidla trestního řízení jsou v zásadě a do značné míry záležitostmi spadajícími do pravomoci členských států, dle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že unijní právo stanoví pravomoci členských států určité meze. Členské státy totiž musí tuto pravomoc vykonávat nejen v souladu se základními svobodami zaručenými unijním právem, ale také v souladu s celým unijním právem, a to zejména právem primárním⁵⁸. Taková právní ustanovení tudíž nesmí diskriminovat osoby, kterým unijní právo přiznává právo na rovné zacházení, ani omezovat základní svobody zaručené unijním právem⁵⁹.

71. Podle ustálené judikatury Soudního dvora⁶⁰ je status občana Unie předurčen k tomu, aby byl základním statutem státních příslušníků členských států, který umožňuje státním příslušníkům členských států, kteří se nacházejí ve stejné situaci, aby v rámci věcné působnosti unijního práva byli předmětem stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost a aniž by byly dotčeny výjimky, které jsou v tomto ohledu výslovně stanoveny. Mezi situace spadající *ratione materiae* do působnosti unijního práva patří ty, které se týkají výkonu základních svobod zaručených Smlouvou, zejména ty, na které se vztahuje právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, které je přiznáno v čl. 21 odst. 1 SFEU.

72. Naproti tomu účelem občanství Unie, zakotveného článkem 20 SFEU, není rozšiřovat věcnou působnost Smlouvy na situace, které nevykazují žádnou spojitost s jakoukoliv ze situací upravených právem Unie a jejichž všechny relevantní prvky se nacházejí pouze uvnitř jednoho členského státu⁶¹.

73. Dle znění čl. 21 odst. 1 SFEU platí, že „[k]aždý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států“. Z ustálené judikatury Soudního dvora v tomto kontextu vyplývá, že ustanovení, která zakotvují základní zásadu, jakou je volný pohyb osob, musí být vykládána extenzivně, zatímco výjimky z této zásady musí být vykládány restriktivně⁶².

74. Nedomnívám se, že by byl ve vztahu k této analýze relevantní rozsudek ve věci McCarthy⁶³. Ten se týkal případu S. McCarthy, která měla dvojí státní příslušnost, včetně státní příslušnosti země, v níž pobývala. Soudní dvůr dospěl k závěru, že popis situace S. McCarthy v žádné své části nenasvědčuje tomu, že by v důsledku vnitrostátního opatření dotčeného v původním řízení byla zbavena možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích ze statusu občanky Unie⁶⁴. Soudní dvůr měl nicméně za to, že situace občana Unie, který nevyužil práva volného pohybu, nemůže v důsledku této pouhé skutečnosti být postavena na roveň čistě vnitrostátní situaci⁶⁵.

75. Stejně tak ve věci Schempp byla skutečnost, že to nebyl E. Schempp osobně, ale spíše jen jeho bývalá manželka, kdo vykonal své právo na volný pohyb, považována za skutečnost, díky níž nemohou být skutkové okolnosti věci považovány za čistě vnitrostátní situaci⁶⁶. Ani ve věci Zhu a Chen neměl Soudní dvůr za to, že situace státního příslušníka členského státu, který se narodil v hostitelském

57 – Rozsudek ze dne 20. března 1997, Hayes (C-323/95, EU:C:1997:169, bod 13), a bod 27 rozsudku ve věci Petruhhin, jakož i citovaná judikatura.

58 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, Rimševičs a ECB v. Lotyšsko (C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 57).

59 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. února 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, bod 19); ze dne 24. listopadu 1998, Bickel a Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, bod 17), jakož i ze dne 28. dubna 2011, El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, body 53 a 54).

60 – Rozsudky ze dne 2. října 2003, Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, body 22 až 24), a ze dne 13. června 2019, TopFit a Biffi (C-22/18, EU:C:2019:497, bod 28), a citovaná judikatura. V tomto smyslu viz též rozsudek ze dne 2. dubna 2020, I. N. (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 40).

61 – Rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 45 a citovaná judikatura).

62 – Rozsudek ze dne 9. listopadu 2000, Yiadom (C-357/98, EU:C:2000:604, bod 24, a citovaná judikatura), jakož i, pokud jde o první část tohoto tvrzení, rozsudek ze dne 19. října 2004, Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 31).

63 – Rozsudek ze dne 5. května 2011 (C-434/09, EU:C:2011:277).

64 – Rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 49).

65 – Rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 46).

66 – Rozsudek ze dne 12. července 2005, Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, bod 25).

členském státě a který nepoužil práva na volný pohyb, může být v důsledku této pouhé skutečnosti postavena na roveň čistě vnitrostátní situaci, čímž by uvedený státní příslušník byl zbaven výhod, které mu v hostitelském členském státě vyplývají z ustanovení práva Společenství v oblasti volného pohybu a pobytu osob⁶⁷. A v rozhodnutí ve věci Garcia Avello Soudní dvůr výslovně uvedl, že souvislost s unijním právem existuje, pokud jde o osoby, které jsou státními příslušníky členského státu, legálně pobývajících na území jiného členského státu⁶⁸.

76. Tuto linii argumentace lze použít i na BY. V době, kdy získal rumunské občanství, a tedy občanství Unie, pobýval BY v Německu. Za těchto okolností není důležité, kdy občan Unie takové občanství získal. Stejně tak není pro použití článku 21 SFEU nezbytné, aby občan Unie skutečně překročil hranice.

77. Pro úplnost bych dodal, že ani skutečnost, že BY má dvojí státní příslušnost, přičemž jedna z nich není státní příslušnost některého členského státu Unie, jej nezbavuje svobod, které pro něj jakožto státního příslušníka členského státu vyplývají z unijního práva⁶⁹. V tomto ohledu se projednávaná věc liší od rozhodnutí ve věci McCarthy⁷⁰, neboť na rozdíl od rozhodnutí ve věci McCarthy nic v projednávané věci nenasvědčuje tomu, že současné právo BY pobývat v Německu vyplývá z jiné skutečnosti než z unijního práva: BY svědčí toto právo na základě skutečnosti, že je jakožto rumunský občan oprávněn se zde zdržovat a pobývat zde, i když tomu tak nebylo v okamžiku, kdy se poprvé do Německa v roce 2012 přestěhoval.

78. Pokud se Irsko odvolává na rozsudek Soudního dvora ve věci Lounes⁷¹, konkrétně na bod 55 tohoto rozsudku, ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že „[č]lenský stát přitom nemůže omezit účinky plynoucí ze státního občanství jiného členského státu, zejména práva spojená s tímto občanstvím podle unijního práva a vyplývající z toho, že občan využil právo volného pohybu“, je patrné možno říci, že vychází z předpokladu, že výkon práv vyplývajících z čl. 21 odst. 1 SFEU vždy zahrnuje překročení hranice. Jak jsem však uvedl výše, nemusí tomu tak nutně být.

79. Ve světle těchto úvah mám za to, že články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se občan Unie dovolával práv vyplývajících z těchto ustanovení pouze z toho důvodu, že takové občanství Unie získal až poté, co začal bydlet v členském státě odlišném od členského státu, jehož státní občanství později získá, a nevyužil tak svých práv volného pohybu poté, co se stal občanem Unie. Pokud (jako v projednávané věci) vyplývá právo pobytu občana Unie v některém členském státě z unijního práva, je tento občan oprávněn dovolávat se práv zaručených články 18 a 21 SFEU.

E. Ke druhé otázce

80. Druhou předběžnou otázkou se předkládající soud táže na rozsah povinností domovského členského státu, který byl uvědomen o žádosti podané třetí zemí o vydání státního příslušníka tohoto domovského členského státu do jiného členského státu. Konkrétně vyvstává otázka, zda je domovský členský stát povinen požádat třetí zemí žádající vydání o poskytnutí příslušného spisu.

67 – Rozsudek ze dne 19. října 2004, Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 19).

68 – Rozsudek ze dne 2. října 2003, Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 27).

69 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugėvicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 29), viz rovněž rozsudek ze dne 7. července 1992, Micheletti a další (C-369/90, EU:C:1992:295, bod 19).

70 – Rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277).

71 – Rozsudek ze dne 14. listopadu 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

81. S výjimkou řecké vlády se všechny členské státy, které v projednávané věci předložily vyjádření, shodují na tom, že domovský členský stát není podle unijního práva povinen přijmout žádné opatření. Komise zaujímá stejný postoj. Členské státy se rovněž shodují na tom, že domovský členský stát nemá k dispozici dostatečné informace k rozhodnutí o tom, zda vydat evropský zatýkácí rozkaz, pokud jsou mu poskytnuty pouze ty informace, které žádost o vydání musí obsahovat podle článku 12 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957. To – podle členských států – znamená, že je v podstatě nemožné, aby domovský členský stát rozhodl o tom, zda evropský zatýkácí rozkaz vydat nebo nikoli.

1. Rozsudek ve věci Petruhhin a domovský členský stát

82. Pominu-li úvodní body popisující skutkové okolnosti věci, je možná nápadné, že s potenciální výjimkou v podobě bodů 48 a 49 rozsudku ve věci Petruhhin bylo v tomto rozsudku samotném uvedeno jen pár informací o povinnostech a právech domovského členského státu. Byť se v těchto bodech pojednává o *povinnosti hostitelského členského státu* vyměňovat si informace s domovským členským státem, není uvedeno nic o případných povinnostech domovského členského státu.

83. Rozsudek ve věci Petruhhin se tak podle všeho výslovně, a ostatně ani implicitně, nezabývá povinnostmi domovského členského státu. Nyní projednávaná otázka položená předkládajícím soudem nás tedy nutí k posouzení toho, zda by výchozí zásada, z níž Soudní dvůr v této věci vycházel, mohla domovskému členskému státu ukládat povinnost podniknout určité kroky tohoto druhu.

84. Jak je uvedeno výše, Soudní dvůr v rozsudku ve věci Petruhhin judikoval⁷², že hostitelský členský stát, jehož výjimka založená na státní příslušnosti porušuje články 18 a 21 SFEU, je podle zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU povinen s domovským členským státem spolupracovat.

85. Situace domovského členského státu je však zcela jiná. Tento stát musí rozhodnout o tom, zda převzít stíhání vyžádané osoby, která je jedním z jeho občanů. To je nezbytné ke splnění požadavků týkajících se obsahu evropského zatýkácího rozkazu v souladu s čl. 8 odst. 1 písm. c) až f) rámcového rozhodnutí 2002/584. Jediným požadavkem, který nemá povahu pouze formalistického požadavku, je požadavek dle čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí 2002/584, který vyžaduje, aby domovský členský stát vydal vnitrostátní zatýkácí rozkaz v souladu s požadavky svého vnitrostátního práva.

86. Otázka, zda zahájit trestního řízení, je samozřejmě výlučně záležitostí vnitrostátního práva každého členského státu, stejně jako správní a jiná opatření, která členský stát přijme za účelem zjištění skutečností, které mu umožní takové rozhodnutí přijmout. Jelikož podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že v situacích, na které se vztahuje unijní právo, musí dotyčná vnitrostátní pravidla toto právo respektovat, nesmí být BY, který využil svého práva na volný pohyb, z tohoto důvodu diskriminován. Žádný z účastníků řízení však netvrdil, že Rumunsko zachází s BY v rámci tohoto posouzení jinak než se svými (jinými) občany, kteří nevyužili svého práva na volný pohyb, a nic nenasvědčuje tomu, že by tomu tak mohlo být⁷³.

72 – V tomto smyslu viz bod 42 rozsudku ve věci Petruhhin.

73 – Vzhledem k tomu, že vyžádaná osoba je státním příslušníkem domovského členského státu, pouze obrácená diskriminace by mohla vést k tomu, že by se na případ BY vztahovaly články 18 a 21 SFEU. V rozsudku ze dne 11. července 2002, D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, bod 30), Soudní dvůr rozhodl, že „by [bylo] neslučitelné se svobodou volného pohybu, aby se na [občana Unie] použilo méně příznivé zacházení v členském státě, jehož je státním příslušníkem, než jakého by požíval, kdyby nevyužil možností poskytnutých Smlouvou v oblasti volného pohybu“. Tyto případy se týkají státních příslušníků, kteří se vrací do své domovské země poté, co využili svého práva na volný pohyb a bylo s nimi zacházeno jinak než se státními příslušníky, kteří ve své domovské zemi zůstali. To není případ BY. V tomto smyslu viz též rozsudek ze dne 7. července 1992, Singh (C-370/90, EU:C:1992:296, bod 23).

87. Na rozdíl od situace hostitelského členského státu tedy v případě Rumunska neplatí, že by použití vnitrostátní právní úpravy Rumunskem představovalo porušení článků 18 a 21 SFEU, které vyžaduje odůvodnění. Taková povinnost na straně domovského členského státu by tedy vznikla v kontextu diskriminační právní úpravy jiného členského státu, která by vedla k porušení svobody pohybu občanů Unie.

2. Povinnosti hostitelského členského státu?

88. Několik členských států se rovněž vyjádřilo k otázce, zda to případně není právě dožádaný členský stát, kdo by měl poskytnout domovskému členskému státu dodatečné informace, a zda případně není dožádaný členský stát za tímto účelem povinen vyžádat si od třetí země informace, které domovský členský stát od dožadujícího státu potřebuje, aby o tom, zda převezme trestní stíhání, rozhodl. Jakmile by byly tyto informace dodány, musely by být samozřejmě předány dále domovskému členskému státu, aby byl tento účel splněn.

89. Lotyšsko skutečně změnilo svou vnitrostátní právní úpravu na základě rozsudku Soudního dvora ve věci Petruhhin, aby tomuto rozsudku vyhovělo. Do článku 704 Kriminālprocesa likums (trestní řád)⁷⁴ vložilo druhý odstavec, který se týká případu, kdy je žádáno vydání občana Unie. V takovém případě je státní zástupce povinen zaslat zemi, jejíž občanství vyžádaná osoba má, informace o možnosti podání evropského zatýkacího rozkazu a uvést lhůtu pro podání takového zatýkacího rozkazu.

90. Mnozí zúčastnění tvrdili, že rozsudkem ve věci Pisciotti již Soudní dvůr o této otázce v podstatě rozhodl. V uvedené věci Soudní dvůr judikoval, že v případě žádosti třetí země o vydání občana jiného členského státu jsou články 18 a 21 SFEU splněny, pokud dožádaný členský stát, který nevydává své vlastní občany, „příslušným orgánům členského státu, jehož je tento občan státním příslušníkem, předem umožnil, aby požádaly o jeho předání v rámci evropského zatýkacího rozkazu, a posledně uvedený členský stát v tomto ohledu nepřijal žádné opatření“ před vydáním takové osoby⁷⁵.

91. Ve věci Pisciotti byl italský státní příslušník zatčen v tranzitním pásmu na frankfurtském letišti na základě žádosti Spojených států amerických o vydání adresované Spolkové republice Německo. V uvedené věci však byli italští konzulární úředníci o situaci R. Pisciottiho informováni před tím, než německé soudy vydaly dotčený příkaz k vydání, přičemž italské orgány žádný evropský zatýkací rozkaz nevydaly. Soudní dvůr tudíž v podstatě rozhodl, že povinnosti plynoucí z rozhodnutí ve věci Petruhhin⁷⁶ byly v této věci splněny, protože domovský členský stát – v tomto případě Itálie – byl o věci plně informován a hostitelský členský stát – v tomto případě Německo – mu umožnil, „aby [požádal] o jeho předání v rámci evropského zatýkacího rozkazu, a [hostitelský] členský stát v tomto ohledu nepřijal žádné opatření“⁷⁷. Zdá se, že to odpovídá výkladu rozsudku lotyšským zákonodárcem.

92. Podle mého názoru rozsudek ve věci Pisciotti⁷⁸ tuto otázku víceméně objasňuje. Jak je v tomto rozsudku jasně uvedeno, povinnost vyjádřená v rozsudku ve věci Petruhhin⁷⁹, kterou je hostitelský členský stát povinen splnit, spočívá pouze v zajištění toho, aby se mohl domovský členský stát následně rozhodnout, zda bude žádat předání svého vlastního občana a soudit jej v rámci své pravomoci za trestné činy uvedené v žádosti třetí země o vydání. V projednávané věci by tedy stačilo, aby Německo

74 – Latvijais Vēstnesis, 11.05.2005, Nr 74 (3232). K dispozici zde: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/107820> (poslední přístup dne 11. září 2020). Podle písemné odpovědi Komise na otázku položenou Soudním dvorem Rakouská republika rovněž změnila svou právní úpravu podobným způsobem, když vložila nový odstavec 1a do § 31 Bundesgesetz über die Auslieferung und die Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o vydávání a vzájemné pomoci), zveřejněno v BGBl. I. č. 20/2020, v platnosti od 1. června 2020.

75 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 56).

76 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

77 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 56).

78 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

79 – Bod 50 rozsudku ve věci Petruhhin.

předalo ukrajinskou žádost do Rumunska, aby mohly příslušné orgány tohoto státu činné v trestním řízení rozhodnout o tom, zda budou žádat vydání evropského zatýkacího rozkazu za účelem předání BY z Německa pro účely trestního stíhání. Z rozhodnutí ve věci *Pisciotti*⁸⁰ jasně vyplývá, že Německo nemá v tomto ohledu žádné další povinnosti.

93. Z toho tedy plyne, že na druhou otázku je podle mého názoru nutno odpovědět tak, že ani domovský členský stát, ani hostitelský členský stát nejsou na základě rozsudku ve věci *Petruhhin* povinny žádat, aby dožadující stát předložil spis za účelem posouzení toho, zda má být trestní stíhání převzato.

F. Ke třetí otázce

94. Třetí otázkou se předkládající soud táže, zda je členský stát, který byl třetí zemí požádán o vydání občana Unie, na základě rozsudku ve věci *Petruhhin* povinen odmítnout vydat příkaz k vydání této osoby, a naopak sám převzít trestní stíhání, je-li to podle jeho vnitrostátního práva možné.

95. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Z toho důvodu, jestliže se položené otázky týkají výkladu práva Unie, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout⁸¹. Soudní dvůr však v případě potřeby přezkoumá podmínky, za nichž mu byla věc vnitrostátním soudem předložena, za účelem ověření vlastní pravomoci, a zejména určení, zda žádaný výklad unijního práva má vztah k realitě a předmětu sporu v původním řízení, tak aby Soudní dvůr neposkytoval poradní stanoviska k obecným či hypotetickým otázkám⁸².

96. Předkládající soud se opírá o § 7 odst. 2 bod 2 německého trestního zákoníku, když tvrdí, že by bylo možno zákaz diskriminace stanovený v článku 18 SFEU zohlednit tím, že by bylo vydání občana Unie do třetí země prohlášeno za protiprávní a trestní stíhání by bylo převzato německými orgány činnými v trestním řízení. Podle německé vlády, odvolávající se na nedávnou judikaturu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo)⁸³, má však pravomoc německých soudů založená na § 7 odst. 2 bodu 2 německého trestního zákoníku pouze podpůrnou povahu. To znamená, že německé soudy jsou na základě tohoto ustanovení nadány pravomocí pouze tehdy, pokud žádný cizí stát nemůže nebo nechce trestní stíhání převzít. Tak tomu však v projednávané věci není, neboť Ukrajina zjevně má pravomoc BY soudit a tuto pravomoc vykonávat chce⁸⁴. Z tohoto důvodu je tedy třetí otázka, tak jak byla předkládajícím soudem položena, pro řešení sporu patrně irelevantní, a tedy nepřipustná.

97. Je samozřejmě nutno připomenout, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyslovoval k výkladu a k použitelnosti vnitrostátních předpisů. Soudní dvůr naopak musí vzít v rámci dělby pravomocí mezi unijní soudy a vnitrostátní soudy v úvahu skutkový a legislativní kontext, do něhož jsou předběžné otázky zasazeny, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí⁸⁵.

80 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

81 – Rozsudek ze dne 28. června 2018, *Crespo Rey* (C-2/17, EU:C:2018:511, bod 34 a citovaná judikatura).

82 – Rozsudek ze dne 24. října 2013, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693, bod 38 a citovaná judikatura).

83 – Usnesení Bundesgerichtshof, ze dne 23. dubna 2019 (4StR 41/19), dostupné na internetové stránce Spolkového soudního dvora: <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=09ff6a4c826bba36ff9531132f1210e7&nr=96151&pos=0&anz=1> (poslední přístup dne 11. září 2020).

84 – Viz též stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2017:878, bod 48), a rozsudek ze dne 10. dubna 2018, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 49), které odkazují na stejný výklad tohoto ustanovení.

85 – Rozsudek ze dne 13. června 2013, *Kostov* (C-62/12, EU:C:2013:391, body 24 a 25, jakož i citovaná judikatura).

98. Vzhledem k tomu, že je tato otázka mezi účastníky řízení podle všeho sporná⁸⁶ a předpoklad, z něhož třetí otázka vychází, dokazuje, že předkládající soud, alespoň zatím, žádné jiné určení neprovedl, nelze tuto otázku považovat za *zjevně* irelevantní. Třetí otázka by tedy měla být v rámci popsaného právního rámce, resp. právního rámce, z něhož žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předkládajícího soudu vychází, posouzena.

99. Jak již bylo uvedeno, výchozí předpoklad Soudního dvora v rozsudku ve věci Petruhhin je, že členské státy jsou zpravidla nepřislušné k rozhodnutí, pokud daný trestný čin nebyl spáchán na jejich území a ani pachatel, ani domnělá oběť trestného činu nemají státní příslušnost uvedeného členského státu⁸⁷. Na základě tohoto předpokladu dospěl Soudní dvůr k závěru, že beztrestnosti by bylo možno v případě, že nedojde k vydání, zabránit, jakmile by měl domovský členský stát dle svého vnitrostátního práva pravomoc stíhat vyžádanou osobu za trestné činy spáchané mimo jeho státní území. Situace, kterou měl Soudní dvůr na mysli, panuje v mnoha členských státech, kde vnitrostátní právo těmto státům brání ve vydávání vlastních státních příslušníků.

100. Na rozdíl od projednávané věci a přijmeme-li zjevný výklad § 7 odst. 2 bodu 2 německého trestního zákoníku, který zastává předkládající soud, ve věci Petruhhin lotyšské právo nestanovilo extraterritoriální pravomoc v případech, kdy ani pachatel, ani oběť neměli lotyšskou státní příslušnost, resp. kdy pachatel nebyl držitelem povolení k trvalému pobytu v Lotyšsku. V tomto kontextu nicméně Soudní dvůr usiloval o zajištění rovného zacházení pro osobu vykonávající v rámci Unie právo volného pohybu v případě, kdy hostitelský členský stát stanovil pravidlo, které bránilo vydávání jeho vlastních státních příslušníků do třetích zemí. Jak již bylo uvedeno, řešením tohoto problému bylo vyrozumění orgánů domovského členského státu o dotčené žádosti a v případě potřeby usnadnění vydání evropského zatýkacího rozkazu za účelem provedení předání vyžádané osoby pro potřeby vedení soudního řízení v domovském členském státě. Toto je však celý rozsah této povinnosti a přijetím těchto opatření hostitelský členský stát zajistí rovnost ve smyslu rozhodnutí ve věci Petruhhin.

101. V tomto ohledu se ztotožňují s argumenty Komise předestřenými na jednání, podle nichž Soudní dvůr ve svém rozsudku ve věci Petruhhin našel nové řešení otázky rovného zacházení v tomto kontextu a specifikoval omezený soubor povinností hostitelského členského státu, který nevydává své vlastní státní příslušníky. Tím dochází k uspokojení zájmu na zajištění právní jistoty, který má pro účastníky pohybující se v oblasti trestního práva prvořadý význam. Hostitelský členský stát nemá dle mého názoru na základě unijního práva žádnou povinnost, která by takto vymezený rámec překračovala. Konkrétně je nutno říci, že závěr v tom smyslu, že hostitelský členský stát by měl automaticky odmítnout vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, a sám převzít jeho trestní stíhání, by byl, opět nutno zopakovat, patrně velmi autoritářským řešením, které by bylo v rozporu s obecnou nezávislostí a autonomií státního zastupitelství hostitelského členského státu.

102. Soudní dvůr nezvažoval ve věci Petruhhin žádná jiná opatření, která jsou méně restriktivní než vydání a která by hostitelský členský stát mohl být povinen přijmout, aby splnil povinnosti, které pro něj vyplývají z článků 18 a 21 SFEU.

103. Není to poprvé, kdy je Soudní dvůr konfrontován s dotčeným ustanovením německé právní úpravy a s argumentací, že členský stát by měl sám, pokud by byl nadán pravomocí tak učinit, převzít stíhání státního příslušníka jiného členského státu, a to coby opatření méně restriktivní než vydání do třetí země. To samozřejmě předpokládá, že tento členský stát nevydává své vlastní státní příslušníky, neboť jakékoli omezení vydávání dle unijního práva vychází právě z tohoto pravidla, nikoli z práva, které je vlastní institutu občanství Unie.

86 – Právní zástupce BY tvrdil, že toto ustanovení je v projednávané věci použitelné.

87 – Bod 39 rozsudku ve věci Petruhhin.

104. Je možno poznamenat, že tento argument nadnesl i žalobce ve věci *Pisciotti*⁸⁸. V tomto ohledu generální advokát Y. Bot odkázal na vysvětlení německé vlády, podle kterého se § 7 odst. 2 německého trestního zákoníku nepoužije, neboť nebyla splněna jedna z podmínek tohoto ustanovení, totiž že požadované vydání nelze provést⁸⁹. Soudní dvůr naproti tomu zdůraznil, že „[v]yvstává pouze otázka, zda Spolková republika Německo mohla vůči R. Pisciottimu jednat způsobem méně poškozujícím výkon jeho práva volného pohybu, kdyby připustila jeho předání Italské republice namísto jeho vydání do Spojených států amerických“⁹⁰.

105. Nad rámec shora uvedeného lze říci, že stanovení povinnosti členského státu, která by jej zavazovala k tomu, aby sám převzal stíhání cizího státního příslušníka namísto jeho vydání, by bylo v mnoha případech v rozporu s povinnostmi, které pro tento členský stát vyplývají z mezinárodních smluv o vydávání. Článek 6 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957 dovoluje smluvní straně odmítnout vydání vlastních státních příslušníků za podmínky, že předá na žádost dožadující strany věc svým příslušným orgánům, aby mohly zahájit trestní stíhání, pokud to považují za vhodné. Žádné srovnatelné ustanovení neexistuje v případě, kdy smluvní stát převezme stíhání cizího státního příslušníka. Jak zdůraznilo několik zúčastněných v projednávané věci, mezinárodní právní pomoc v trestních věcech, zejména v oblasti vydávání, závisí na vzájemné důvěře mezi jednotlivými smluvními stranami. Další omezení vydávání údajných pachatelů trestné činnosti by mohlo vést k tomu, že by ostatní smluvní strany přistupovaly k uzavírání dohod s členskými státy Unie méně ochotně. To však nemůže být v zájmu Unie, která se, jak jasně plyne z bodů odůvodnění Smlouvy o Evropské unii, „[rozhodla] usnadnit volný pohyb osob a zároveň zajišťovat bezpečnost a ochranu svého lidu vytvořením prostoru svobody, bezpečnosti a práva [...]“.

106. V každém případě platí, že po celé této dlouhé polemice postačí v odpověď na třetí otázku uvést, že ve skutečnosti neexistuje žádná povinnost stanovená rozhodnutím ve věci *Petruhhin*, která by dožádaný stát zavazovala k tomu, aby sám převzal stíhání cizího státního příslušníka, ve vztahu k němuž byla podána žádost třetí země o vydání.

V. Závěry

107. Souhrnně tedy docházím k následujícímu závěru:

„V rozsudku ze dne 6. září 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) byl, při vší úctě, Soudním dvorem rozhodnuto nesprávně a Soudní dvůr by se neměl tímto rozhodnutím v projednávané věci řídit. Praxe a zkušenosti ukázaly, že situace občana členského státu, který nevydává vlastní státní příslušníky, a situace občanů jiných členských států nejsou ve skutečnosti srovnatelné pro účely použití článku 18 SFEU. Tyto praktické problémy spjaté s případnou trestněprávní beztrestností dále zhoršuje neexistence odpovídající legislativní struktury Unie. Dovoluji si proto Soudní dvůr vyzvat, aby se ze všech výše uvedených důvodů od rozhodnutí ve věci *Petruhhin* odchýlil.“

108. Bez ohledu na to, zda se Soudní dvůr s touto analýzou ztotožní či nikoli, jsem dospěl k závěru, že by Soudní dvůr měl na otázky položené Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo) odpovědět následovně:

„(1) Články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se občan Unie dovolával práv vyplývajících z těchto ustanovení, pouze z toho důvodu, že takové občanství Unie získal až poté, co začal bydlet v členském státě odlišném od členského státu, jehož státní

88 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

89 – Stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2017:878, bod 48).

90 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 50).

občanství později získá, a nevyužil tak svých práv volného pohybu poté, co se stal občanem Unie. Pokud (jako v projednávané věci) vyplývá právo pobytu občana Unie v některém členském státě z unijního práva, je tento občan oprávněn dovolávat se práv zaručených články 18 a 21 SFEU.

- (2) Domovský členský stát není na základě unijního práva povinen žádat, aby dožadující třetí země předložila spis za účelem posouzení toho, zda má být trestní stíhání převzato.
- (3) Unijní právo neukládá dožádanému státu žádnou povinnost, která by dožádaný stát zavazovala k tomu, aby sám převzal stíhání cizího státního příslušníka, ve vztahu k němuž byla podána žádost třetí země o vydání.“